

شناسه دستور	قانون و مقررات - دستور جلسه ۲
عنوان دستور	<p>بررسی اعتراضات جایگاه‌داران عرضه فرآورده های نفتی نسبت به:</p> <p>(۱) اندک بودن میزان کارمزد ارائه خدمات و تفاوت آن در حامل های مختلف</p> <p>(۲) تفاوت میزان کارمزد جایگاه‌های معمولی و جایگاه‌های طرح برند</p> <p>(۳) فرایند تحویل فرآورده به جایگاه‌ها</p>
شرح دستور	<p>در پی اعتراض انجمن صنفی مجتمع های خدماتی رفاهی بین راهی استان تهران و متعاقب آن سایر تشکل های مرتبط از جمله انجمن صنفی جایگاه‌داران کشور و کانون کارفرمایی جایگاه داران سوخت نسبت میزان و نحوه پرداخت کارمزد جایگاه‌ها و همچنین نحوه تحویل آن، موضوع توسط دبیرخانه کمیته مورد بررسی قرار گرفت. (پیوست ۱)</p> <p>درآمد جایگاه‌های سوخت بر اساس کارمزد پرداختی از سوی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی به ازاء هر لیتر فروش فرآورده و براساس درجه جایگاه پرداخت می‌شود. درجه بندی جایگاه‌ها براساس چک لیستی که هر ساله از سوی مدیریت بازرگانی شرکت مورد پایش قرار می‌گیرد، محاسبه شده و طبق امتیازی که جایگاه اخذ می‌نماید درجه جایگاه به آن اعطاء می‌گردد و بر اساس آن میزان کارمزد پرداختی تعیین می‌گردد. درجه جایگاه‌ها شامل ممتاز، یک، دو و سه بوده و چک لیست درجه‌بندی شامل مواردی از جمله: الزامات ایمنی، امکانات خدماتی و رفاهی موجود، تجهیزات فنی و نرم افزاری تاسیسات جایگاه، نحوه مدیریت و عملکرد انضباطی و مالی می‌باشد. از اینرو همه ساله کارمزد جایگاه‌های سوخت در بودجه تخصیصی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی لحاظ شده و از سوی شرکت به جایگاه پرداخت می‌گردد. (پیوست ۲)</p> <p>بر اساس اظهارات جایگاه‌داران و اذعان مدیران شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران سیستم پرداخت کارمزد (سیستم جاری) دارای معایب و مشکلاتی است و همواره میزان کارمزد برای فرآورده های مختلف و همچنین شیوه پرداخت آن مورد اعتراض جایگاه‌داران بوده است. در حال حاضر حق الزحمه توزیع فرآورده‌های نفتی در قالب نظام کارمزدی، از محل بودجه‌های جاری تخصیص یافته به شرکت ملی پالایش و پخش، به مجاری عرضه پرداخت می‌شود که این مبلغ، در مجموع رقم قابل ملاحظه‌ای از بودجه دولت را به خود اختصاص می‌دهد.</p> <p>(۱) اندک بودن میزان کارمزد ارائه خدمات و تفاوت آن در حامل های مختلف</p> <p>میزان کارمزد بعنوان عامل اصلی تعیین‌کننده درآمد جایگاه، نرخ معین و دستوری است و تناسبی با نرخ فرآورده ندارد. همچنین عدم تناسب درآمد جایگاه با هزینه های جاری و نیز هزینه فرصت سرمایه‌گذاری انجام شده نه تنها کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری در این بخش را به همراه داشته که بعضاً بسیاری جایگاه‌ها را نیز در معرض ورشکستگی قرار داده است.</p> <p>همچنین کارمزد بنزین بطور متوسط و بر اساس درجه جایگاه‌ها بین ۴۰۰ تا ۴۵۰ ریال در لیتر و کارمزد نفت‌گاز ۱۸۵ ریال در لیتر می‌باشد در حالیکه بنا به اظهار جایگاه‌داران، هزینه ارائه خدمات در مورد هردو حامل بایستی یکسان باشد. لازم به توضیح است در جلسه کارگروه کارشناسی نمایندگان حاضر از شرکت ملی پخش و پالایش، دلایل موجهی برای این تفاوت نرخ کارمزد ارائه نمودند و همچنان علت این تفاوت معین نیست.</p> <p>ضمناً اعتراضاتی نیز به دبیرخانه واصل شده مبنی بر اینکه پرداخت کارمزد بصورت سنتی و زمان بر صورت می‌گیرد و گاه در اثر تاخیر و پرداخت بصورت دو مرحله ای، موجب تحمیل هزینه های مالی و اداری به جایگاه می‌شود.</p> <p>لازم به ذکر است، مرکز پژوهش‌های مجلس در سال ۱۳۹۲ به بررسی توجیه‌پذیری احداث جایگاه‌های عرضه سوخت (جایگاه‌های سوخت مایع) پرداخته (پیوست ۳) و ضمن تاکید بر عدم توجیه پذیری جایگاه‌های سوخت در مناطق مختلف کشور، نرخ کارمزد بهینه در کلانشهرها را ۹۸۴ ریال و سایر مناطق را ۴۳۰ ریال تشخیص داده اند. این گزارش در زمانی تهیه شده است که کارمزد بنزین در هر لیتر ۲۴۰ ریال و نفت‌گاز ۹۰ ریال بوده است.</p>

۲) تفاوت میزان کارمزد جایگاه‌های معمولی و جایگاه‌های طرح برند

طرح ایجاد شرکتهای زنجیره ای توزیع فرآورده های نفتی مایع و CNG و یا همان طرح برندسازی جایگاه‌های سوخت، رویکرد جدید شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران در رابطه با توسعه جایگاه های عرضه سوخت فرآورده های نفتی می باشد، بدین معنا که شرکتهای با سابقه اجرایی مرتبط پس از طی فرآیندهای ارزیابی و کسب حداقل امتیاز، موفق به اخذ مجوز و شروع فعالیت در حوزه توزیع فرآورده های نفتی می گردند. این شرکت‌ها با تحت پوشش قرار دادن و یا احداث مجموعه ای از جایگاه های عرضه سوخت نسبت به خرید و تحویل فرآورده بعد از درب انبارها و حمل سوخت از محل انبارهای اصلی شرکت ملی پخش و توزیع به موقع آن در جایگاه های تحت پوشش اقدام می نمایند.

اجرای این طرح در شرایطی در حال رخ دادن است که اختلاف نظرها میان منتقدان و مسوولان شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی جاری است. جایگاه‌داران عرضه سوخت، نتیجه اجرای این طرح را در رونق واسطه‌گری و دلالی در فرآیند عرضه سوخت می دانند. ایشان اظهار می دارند واگذاری جایگاه به شرکت های کاغذی و غیر تخصصی عاملی است که امنیت مالکان جایگاه را تهدید می کند. جایگاه‌داران راضی نیستند علاوه بر اینکه تحت مدیریت شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی هستند، قیومیت شرکت های غیر تخصصی را هم بپذیرند. این شرکت‌ها اقدامی در جهت برندینگ ندارند و حتی محصول قابل عرضه دیگری همانند بنزین هم ندارند اما میزان کارمزد دریافتی ایشان در قبال عرضه بنزین حدودا دوبرابر جایگاه‌های آزاد است.

بنا به اظهار نماینده شرکت پخش در جلسه کارگروه کارشناسی دبیرخانه، بعد از اعتراضاتی که نسبت به اجرای طرح برندینگ مطرح شد، ایجاد برند جدید متوقف شد. هم اکنون ۶۰ شرکت برند وجود دارد که ۵۰۰ شرکت زیرمجموعه دارند و مجموعا ۱۸ درصد فروش کل کشور را در اختیار دارند و بنزین تحویلی به آنها معادل ۹۲۴۷ ریال است.

۳) فرآیند تحویل فرآورده به جایگاه‌ها

علاوه بر مشکلات مربوط به کارمزد و طرح برندینگ، جایگاه‌داران نسبت به کسری فرآورده‌هایی که از شرکت ملی پخش نیز تحویل می گیرند گلایه دارند.

دمای بنزین برای تحویل به جایگاه‌داران باید ۶۰ درجه فارنهایت باشد اما بنزینی که تحویل داده می شود گاهی به ۹۸ تا ۱۰۰ درجه فارنهایت نیز می رسد. این امر موجب می شود تا بنزین هنگام انتقال به مخزن جایگاه که زیر زمین قرار دارد و سرد است منقبض شود و بدون هیچ تبخیری، بنزین کاهش حجم خواهد داشت. میزان کسری سوخت در هر هزار لیتر بین ۶ تا ۱۱ لیتر متغیر است. بر اساس عرف جهانی فرآورده باید ۷۲ ساعت در مخازن انبار های شرکت نفت استراحت داشته باشد تا گاز و گرما فرآورده مرتفع شود و سپس فرآورده توزیع شود. منتها در شرایط کنونی خواب ۷۲ ساعته انجام نشده و فرآورده های سوختی با دمای بالا منتقل می شود و در اثر تلاطم و گرما فرآورده تبخیر می شود.

برای مثال یک لیتر بنزین با دمای ۶۰ درجه فارنهایت ۱ لیتر حجم دارد اما اگر ۹۰ درجه حرارت داشته باشد یک لیتر و ۲۰۰ سی سی حجم دارد و زمانیکه سوخت با حرارت بالا وارد تانک جایگاه‌داران می شود حجم آن کم می شود و این نمونه کم فروشی است.

علاوه بر آن در برنامه های تحویل سوخت از انبار به جایگاه، وزن سوخت تحویلی محاسبه می شود که بعضا به سمت عدد بیشتر گرد می شود درحالیکه میزان آن کمتر است.

بنا به اظهار جایگاه‌داران، این فعالان همواره درمورد کسری‌ها متضرر و به دنبال اخذ غرامت بوده اند لکن در سوی مقابل بابت کسری سوخت متخلف شناخته شده و متحمل پرداخت جریمه می شوند.

شناسه دستور	قانون و مقررات - دستور جلسه ۲
	<p>پی نوشت</p> <p>بدنبال پیگیریهای تشکلهای صنفی، مشکلات مربوط به موضوع کارمزد جایگاه‌ها، به صحن علنی مجلس کشانیده شد و در خرداد ماه ۱۳۹۳ بر اساس بند ۳۱ الحاقی به ماده واحده بودجه سال ۱۳۹۲، قانون تغییر نظام کارمزدی به حق العمل به تصویب نمایندگان مجلس رسید. بند ۳۱ الحاقی، بنا به نظر شورای نگهبان، از آنجا که ماهیت بودجه ای ندارند، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد و چندین سال است که موضوع تبدیل نظام کارمزدی جایگاه‌ها به حق العمل کاری، مسکوت مانده است.</p> <p>در ادامه پیگیری‌ها و اعتراضات گسترده جایگاه‌داران، در سال ۱۳۹۴، کمیسیون انرژی مجلس با حضور دو معاون وزیر نفت و مدیران شرکتهای ملی پالایش و پخش و پخش فرآورده های نفتی کشور و نمایندگان دیوان محاسبات و سازمان برنامه و بودجه و مرکز پژوهشهای مجلس تشکیل جلسه داد که این جلسه منتهی به صدور صورتجلسه ای در ۸ بند گردید که اجرای حق العمل از ابتدای سال ۹۵ و تغییر مفاد قراردادهای بازرگانی در آئین نامه تخلفات با حضور و کسب نظر نمایندگان صنف و دخالت آنها در تصمیم‌گیریهای مرتبط با حرفه آنان و تجدید نظر در پرداخت حق تبخیرها و تشکیل کارگروه رسیدگی به مشکلات جایگاه‌داران، از اهم توافقات جلسه بود. (نامه ریا ست وقت کمیسیون انرژی به وزیر محترم نفت و معاون ایشان و مدیرعامل شرکت پالایش و پخش، مبنی بر اجرای مفاد صورتجلسه و تشکیل کارگروه رسیدگی به مشکلات جایگاه‌داران به پیوست ۴).</p> <p>بنا به اظهار جایگاه‌داران، پیرو جلسه مذکور، اولین جلسه کارگروه در غیاب نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در تاریخ ۹۴/۰۶/۰۱ تشکیل گردید ولی متأسفانه با پایان یافتن دوره مجلس و تغییرات اعضاء کمیسیون انرژی، پیگیری‌ها خاتمه یافت و مشکلات موجود لاینحل باقی ماند.</p>
<p>خلاصه مذاکرات کارگروه مورخ ۹۷/۰۶/۲۰</p>	<p>در پی اعلام مراتب اعتراض، روز سه شنبه ۹۷/۰۶/۲۰ ماه سال جاری، بررسی موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیته ماده ۱۲ قرار گرفت. این نشست با حضور نمایندگان از وزارت نفت، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران، شرکت ملی گاز ایران و سازمان تعزیرات حکومتی از بخش دولتی و نمایندگان تشکل های بخش خصوصی مرتبط از جمله انجمن صنفی جایگاه‌داران کشور، کانون کارفرمایی جایگاه داران سوخت، انجمن صنفی مجتمع های خدماتی رفاهی بین راهی استان تهران و انجمن صنفی جایگاه‌داران CNG برگزار گردید.</p> <p>در این جلسه مشکلات مربوط به جایگاه‌داران با جزئیات (مندرج در بخش ایرادات و مشکلات شرح دستور) تشریح گردید بدین ترتیب که اولاً، کارمزد دریافتی جایگاه‌ها نسبت به هزینه‌ها کم است و ثانیاً معیار مشخصی برای تعیین آن خصوصاً در فرآورده های مختلف، وجود ندارد، مثلاً کارمزد گازوئیل ۱۸۵ ریال و کارمزد بنزین معمولی و سوپر علی رغم تفاوت در قیمت، هر دو معادل ۴۰۰ ریال است. دیگر اینکه سهمیه فرآورده دریافتی در نواحی مختلف متفاوت است و بعضاً جایگاه قادر به پاسخگویی به مراجعین نیست. در نهایت در خصوص نحوه تحویل نیز به تفاوت میزان فرآورده دریافتی و میزان فرآورده ثبت شده در برنامه اشاره نمودند و اذعان به کسری در تحویل توسط شرکت پخش نمودند. همچنین بیان شد که درجه بندی توسط شرکت پخش بار مالی زیادی برای جایگاه به همراه دارد در حالیکه هیچ تفکیکی بین جایگاه‌ها و مکان‌های قرار گیری آنها در درجه بندی وجود ندارد همچنین به موضوع برند اشاره شد که فقط جایگاه‌های ذیل برند حدوداً دوبرابر بیشتر کارمزد دریافت می‌کنند.</p> <p>نماینده شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران، در این نشست عنوان نمود که با توجه تفاوت قیمت بنزین در داخل و خارج و احتمال وجود انگیزه قاچاق، این شرکت وظیفه کنترل بر عرضه و ارائه فرآورده‌ها دارد. در مورد تفاوت کارمزد گازوئیل و بنزین ضمن اذعان به کم بودن کارمزد گازوئیل چنین استدلال نمود که منطق این تفاوت این است که معمولاً هر دو با هم عرضه می‌شود و در مجموع درآمد منطقی را برای جایگاه ایجاد می‌کند. در مورد شبه وجود کسری در فرآورده تحویلی به جایگاه نیز اعلام نمود که تحویل فرآورده با حجم صورت می‌گیرد نه با وزن، آنچنان که فرآورده ورودی به انبارهای شرکت پخش نیز حجمی محاسبه می‌شود، این حجم با دیپ اندازه گیری می‌شود (دیپ برنجی با دقت یک میلیمتر) و در برنامه ذکر می‌شود و معیار پرداخت خواهد بود. نهایتاً در موضوع بودجه نیز اشاره نمود که اجرای قانون بودجه ۹۲ نیازمند مصوبه شورای اقتصاد بود که صادر نشد.</p>

قانون و مقررات - دستور جلسه ۲	شناسه دستور
<p>(۱) اندک بودن میزان کارمزد ارائه خدمات، تفاوت آن در حامل های مختلف و نهایتاً نحوه پرداخت</p> <ul style="list-style-type: none">• میزان کارمزد بعنوان عامل اصلی تعیین کننده درآمد جایگاه، نرخ معین و دستوری است و تناسبی با نرخ فرآورده ندارد. همچنین عدم تناسب درآمد جایگاه با هزینه های جاری و نیز هزینه فرصت سرمایه گذاری انجام شده بعضاً بسیاری جایگاه های موجود را در معرض ورشکستگی قرار داده است.• ارائه خدمات در مورد هردو حامل (بنزین و نفت گاز) یکسان است اما نرخ کارمزد آنها متفاوت می باشد.• معیار و فرمول معینی برای تعیین نرخ کارمزد وجود ندارد. <p>(۲) تفاوت میزان کارمزد جایگاه های معمولی و جایگاه های طرح برند</p> <p>اجرای طرح ایجاد شرکتهای زنجیره ای توزیع فرآورده های نفتی مایع و CNG و یا همان طرح برندسازی جایگاه های سوخت اگرچه در راستای خصوصی سازی بوده است اما با واگذاری جایگاه به شرکت های غیر تخصصی که اساساً اقدام خاصی در جهت برندینگ ندارند و حتی محصول قابل عرضه دیگری همانند بنزین هم ندارند به بیراهه رفته است. و بالاتر بودن میزان کارمزد دریافتی ایشان در قبال عرضه بنزین (حدوداً دوبرابر جایگاه های آزاد) است، مصداق اخلاق در رقابت و موضوع بندهای (ب) و (ج) ماده ۴۵ ق.ا.س.ا ۴۴ می باشد.</p> <p>بندهای (ب) و (ج) ماده ۴۵ ق.ا.س.ا ۴۴ اشعار می دارند:</p> <p>اعمال ذیل که منجر به اخلاق در رقابت می شود، ممنوع است: ...</p> <p>(ب) قیمت گذاری تبعیض آمیز: عرضه و یا تقاضای کالا یا خدمت مشابه به قیمتهایی که حاکی از تبعیض بین دو یا چند طرف معامله و یا تبعیض قیمت بین مناطق مختلف به رغم یکسان بودن شرایط معامله و هزینه های حمل و سایر هزینه های جانبی آن باشد.</p> <p>(ج) تبعیض در شرایط معامله: قائل شدن شرایط تبعیض آمیز در معامله با اشخاص مختلف در وضعیت یکسان.</p> <p>(۳) نحوه تحویل فرآورده به جایگاه ها و کسر تحویل به مجاری عرضه</p> <ul style="list-style-type: none">• یکی دیگر از مشکلات جایگاه داران، کسری فرآورده هایی است که از شرکت ملی پخش تحویل می گیرند. دمای بنزین برای تحویل به جایگاه داران باید ۶۰ درجه فارنهایت باشد اما بنزینی که تحویل داده می شود گاهی به ۹۸ تا ۱۰۰ درجه فارنهایت نیز می رسد. این امر موجب می شود تا بنزین کاهش حجم داشته باشد.• علاوه بر آن در بارنامه های تحویل سوخت از انبار به جایگاه، وزن سوخت تحویلی محاسبه می شود که بعضاً به سمت عدد بیشتر گرد می شود درحالیکه میزان آن کمتر است.• ضمناً علی رغم اعتراض جایگاه داران در مورد کسری ها در نهایت به دلیل کسری سوخت جایگاه در پایان دوره، جایگاه داران از سوی کمیته رسیدگی به تخلفات توزیع و فروش فرآورده های نفتی موضوع آئین نامه رسیدگی به تخلفات در امر حمل توزیع و فروش فرآورده های نفتی (پیوست ۵) متخلف شناخته شده و متحمل پرداخت جریمه می شوند.	ایرادات و مشکلات مطروحه

قانون و مقررات - دستور جلسه ۲	شناسه دستور
<p>(۱) پیشنهادات برای رفع مشکلات مربوط به میزان کارمزد و نحوه پرداخت آن</p> <ul style="list-style-type: none">• تعیین و تصویب میزان تعدیل کارمزد سال ۹۷ توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و اعمال آن در صلاحیه قانون بودجه سال ۱۳۹۷ (ردیف ۳ جدول پیوست ذیل تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور)• ارائه فرمول معین برای تعیین نرخ کارمزد ارائه خدمات عرضه فرآورده های نفتی به منظور رفع اساسی مشکلات و اختلافات در خصوص نرخ کارمزد توسط مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی با مشورت شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی، کمیسیون انرژی اتاق ایران و تشکل ها و انجمن های تخصصی و ذیربط.• تصویب و اجرای قانون دائمی برقراری نظام حق العمل به جای کارمزد برای جبران هزینه های ارائه هر مترمکعب سوخت توسط جایگاه های عرضه فرآورده های نفتی. <p>(۲) پیشنهادات برای رفع مشکلات مربوط به طرح برندینگ</p> <ul style="list-style-type: none">• بررسی نحوه انجام طرح برندینگ توسط شورای رقابت از حیث "اخلال در رقابت". <p>(۳) پیشنهادات برای رفع مشکلات مربوط به نحوه تحویل فرآورده</p> <ul style="list-style-type: none">• تهیه جدول ترمودینامیکی استاندارد حجم و حرارت هر فرآورده توسط شرکت ملی پخش و پالایش فرآورده های نفتی و تعیین دمای مبنا بر اساس استانداردهای بارگیری از مخازن راکد و الزام شرکت به رعایت آن در هنگام ارسال فرآورده به جایگاه های سوخت، از طریق استفاده از تجهیزات و روش های اندازه گیری مورد تأیید سازمان ملی استاندارد.• اصلاح ترکیب اءضای کمیته های مناطق و کمیته مرکزی در رسیدگی به تخلفات مجاری فرآورده های نفتی و اضافه نمودن حداقل دو عضو از بخش خصوصی به ترکیب فعلی (موضوع مواد ۳۹ و ۴۰ آئین نامه رسیدگی به تخلفات توزیع و فروش فرآورده های نفتی و CNG از قراردادهای مصوب ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز)	پیشنهاد دبیرخانه
<ol style="list-style-type: none">۱- نامه انجمن صنفی مجتمع های خدماتی رفاهی بین راهی استان تهران و نامه مشترک انجمن صنفی جایگاه داران کشور، انجمن صنفی جایگاه داران کشور و کانون کارفرمایی جایگاه داران سوخت۲- جدول پیوست ذیل تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور۳- خلاصه گزارش مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی تحت عنوان "توجیه پذیری احداث جایگاه های عرضه سوخت (جایگاه های سوخت مایع)"۴- مکاتبات ریاست وقت کمیسیون انرژی به وزیر محترم نفت و معاون ایشان و مدیرعامل شرکت پالایش و پخش، مبنی بر اجرای مفاد صورتجلسه و تشکیل کارگروه رسیدگی به مشکلات جایگاه داران۵- آئین نامه رسیدگی به تخلفات توزیع و فروش فرآورده های نفتی و CNG از قراردادهای مصوب ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز	مدارک و مستندات پیوست